

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 36.

V četrtek 29. režnika 1854.

Tečaj VII.

V god rojstva sv. Janeza Kerstnika.

Prerok, učenik sloveči.
Janez, Kristusov kerstnik!
Zmed prerokov vsih nar veči
Si v nebesih ti svetnik.
Tebe tukaj porastiti.
V tvoje prošnje se zročiti.
Sklicaj nas je cerkve zvon.
Ktere zvest si ti patron.

Rojstvo tvoje čudovito
Razglasi danasnji dan:
Dete bilo si castito.
Iz nebes imenovan.
Zena večjiga rodila
Ni, in zemlja ne dobila
Tebi kdaj enačiga
Iz rodu človeškega.

Milost Božja prevelika
Tebe izvolila je.
Ze spoznati Resenika.
Se v telesu matere:
Serce se ji zveseljuje.
K'jo Devica obiskuje.
Iz kraljevega rodu.
Mati Božjiga Sinu.

Božje si otrok obljube.
Se pred rojstvom posvečen.
In poobane pogube
Greha čudno oprosteno:
Prerokvan od Izaija.
De po tebi bo Mesija.
Učenik iz nebes poslan.
Glasovito oznan'van.

Bog besede spolni svoje.
Čudež velik se zgodi:
Mutast oče ime tvoje
Pise in izgovori. —
Božjo milost povisuje.
Te preroka imenuje.
Ki te zvolil je Gospod.
Perpravljati Njemu pot.

Mlad se zvolil si pusavo.
Pred sveta častjo bezis:
S postam in oistro opravo
Svoje ude pokoris:
Kerst pokore oznanuješ.
Serca k Bogu nagibuješ.
Naj Zvelicarja sveta
Ves človeški rod spozna.

Kdo jo more zgovoriti
Čast, ki tebe je dosla!
Jezus se ti da kerstiti
Sam v potoku Jordana.
Ti ga svetu oznanuješ.
Jaguje Božje imenuješ.
Nam poslano iz neba.
De odjemlje greh sveta.

Certis greh, učiš pravico.
Tek precudno dokončas:
Glavo svojo za resnico
Stanoviten vzeti daš. —
Zadnji stare si postave.
Pervi nove z Bogom sprave
Zmed prerokov marternik.
Velik toraj zdaj svetnik.

Zgled življenja tvojega sveti
Naj, castiti prerok! nam:
Tu v spokornosti živeti
Sprosi nam pred Jezusom.
Dopolniti vso postavo.
Ohraniti vero pravo.
Ti naš bodi pomočnik.
Sveti Jezusov kerstnik.

Naj nas blis sveta ne mika.
Čast minljiva ne slepi:
Tvoja slava zdaj velika
Naj čez vse nas veseli.
De se homo zatajvali.
V skušnjavah močni stali.
Svet premagali serčno.
In za tabo sli v nebo.
Partel.

Redka slovesnost v Ljubljani.

V Ljubljani 25. režnika. Izvirek prelepe in redke slovesnosti, ki se je večeraj v Ternovim obhajala, ob kratkim naslednji spis razodene, ki je bil v latinskem, slovenskim in nemškem jeziku v vogelni kamen nove cerkve djan, namreč:

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Ta hiša Božja stoji na mestu stare cerkve, ki je bila v prvič pred stoletjem zidana, kar napis nekiga kamna iz nje razodeva, namreč: „Candidus Zuliani Architectus delineavit et fecit 1753“.

Letá je bila zdaj že za 2160 farmanov pretesna, torej je visoko c. k. Ljubljansko deželno po-

glavarstvo 13. prosenca 1854 novo zidati dovolilo. Mestni slavní magistrat, varh (patron) te cerkve, je obljubil 8898 gold. 31¹/₂ krajc., in radovoljni pripomočki iz domače fare in celiga mesta so bili toliki, de se je delo z zaupanjem v pomoč Gospodovo začeti zamoglo.

24. mal. travna 1854 — ravno v dan slovesne poroke svitl. cesarja Franciška Jožefa I. s parsko vojvodovno Elizabeto na Dunaju so začeli staro cerkev poderati. Milostljivi knez in škof Ljubljanski prečastitl. gospod Antoni Alojzi Volf so 24. režnika r. t. l. vogelni kamen blagoslovili in vložili. Bili so pričujoči: c. k. deželni poglavar grof Gustav Chorinsky; c. k. general baron Handl; c. k. svetovavec grof Hohenwarth; poglavar Ljubljanskega mesta gosp. Matija Burger in magistratna svetovavca gosp. Mih. Ambrož in gosp. Francisek Oblak; tudi obilno število družiga deželskega in rejniškega gospostva z veliko množico ljudstva.

Obris k ti cerkvi je naredil c. k. veliki merjevic gosp. Schöbl, zidanje sta prevzela zidarska gladnika Eduardo Franz in Francesco Faleschini.

MDCCCLIV.

To se je godilo in obhajalo pod papežem Pijem IX. na prizadevanje tadanjiga cerkveniga predništva: visoko čast. gospod fajmostra Franciška Karun-a, gosp. Jožefa Debeleca in gosp. Ant. Podkrajšek-a, cerkvenih ključarjev in posestnikov.

MDCCCLIV.

Za ta praznik je bil na mestu nove cerkve lep šotor s prijetno lopico postavljen, kateri je bil po stenah od znotraj ves v belo in rudeče ogernjen, od spredej in po straneh z umetno vravnanimi ogrinjali previden ter z zelenjem in cvetlicami ovenčan. Ocvetličeni kriz na čelu šotorove strehe je naznačeval, de bo tukaj slovesnost v cerkvenim duhu. Cerkevna podstava, ki je že večidel izzidana, je bila krog in krog zlasti ob kotih in ovinkih z mlaji obsajena. Mlaji vsi so bili lepo ovenčani in mnogoterno ozaljšani ter z opisanimi venci in naskrižem z belo in rumenobarvnimi verigami iz malaniga popirja med seboj sklenjeni. Tako je bila okoljna podoba cerkve, ki bo zdaj in zdaj jela iz zemlje vstajati, na prvi pogled razvidna in očitna.

V tako olepotičeni prostor se perpeljejo ob osmih zjutraj v god sv. Janeza Kerstnika milostljivi knez in škof kamen za novo cerkev sv. Janeza Kerstnika blagoslovit in vložiti. Na prostoru nove cerkve so jih pričakovali deželni poglavar grof Chorinski, c. k. vojni general Handl in veliko družiga gospostva nar imenitniših ločin duhovskega in deželskega stanu, ter so jih spremili v šotor, kjer so se napravili, in potlej na mestu velicega altarja,

kjer je bil poprejšni dan po domačim gospod fajmostru lesen križ postavljen in vogelni kamen pripravljen, ga vložiti. Tukaj so vpricho veliko ljudstva sol in vodo blagoslovili, ter pokropili mesto, kjer je križ stal; pevcı so v tem peli: „Quam dilecta tabernacula tua, Domine, virtutum!“ itd. t. j.: kako ljubeznjivo je tvoje prebivališe, o močni Bog itd.

Na to so škof molili, de bi se Bog, akoravno ga nebo in zemlja ne obseže, vender ponižal svoje prebivališe na zemlji imeti, kjer se bo neprenehama njegovo sveto ime klicalo; de bi tedaj ta kraj na zasluženje Marije Device, sv. Janeza Kerstnika in vsih svetnikov, ter po svoji milosti vsaciga madeža očistil in čistiga ohranil; in de bi On, ki je želje svojiga ljubeznjivca Davida v delu njegoviga sina Salomona spolnil, tudi naše želje v tem delu dopolnil, in de naj beže od tod vse škodljive nakazni — po Jezusu Kristusu, njegovim Sinu. — Po tem so kamen blagoslovili v čast sv. Janezu Kerstniku, na to ga pokropili in na vsaki strani vanj vrezali znamenje sv. križa v imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha. V naslednji molitvi so Boga prosili, de naj bi vsm, kteri s pravim namenam k zidanju te cerkve pripomorejo, dodelil telesno in dušno zdravje. Na to je množica s škofam pokleknila ter so v litanijah Boga in vse svetnike v pomoč klicali. Med psalmam: „Nisi Dominus aedificaverit“ etc. t. j.: „ako Gospod ne bo hiše zidal, zastonj zidavci zidajo“, so milostljivi škof, povabljen gospodstvo, cerkveno predništvo in več drugih svoje imena podpisali na list, kteri je bil potem v vogelni kamen djan. Pridjan je bil tudi duhovski imenik Ljubljanske škofije, obris Ljubljanskiga mesta z imeni posestnikov, poslednji list „Danice“ in „Novic“ in več imenitnih zlatih in srebrnih denarov. Na to so vikši pastir vogelni kamen vložili malo nižej od altarja na desni strani, rekoč: „V veri Jezusa Kristusa postavimo ta vogelni kamen v to podstavo: v imenu Očeta, in Sina, in sv. Duha, de naj tukaj živi prava vera, in strah Božji ter bratovska ljubezen: in ta kraj naj bo odmenjen molitvi, in de kliče in hvali ime ravno tega Gospoda našiga Jezusa Kristusa, ki živi z Očetam in sv. Duham vse večne čase. Amen.“ Pokropili so ga med psalmam „Miserere“ z blagoslovljeno vodo, potlej malte nanj vergli in s kladvam priterdili, in tako tudi gosp. poglavar, gosp. general in veliko družih za njimi. Pokropili so po tem med psalmi in molitvami tudi drugi prostor cerkve, molili, de naj bi sv. Duh nad to novo zidanje peršel, ter duhovske in ljudske dari posvetil in njih serca očistil. V sklepni molitvi so k Bogu klicali, de bi to ozidje neoskrunjeno ostalo, in de naj bi vse ljudstvo darove Božje dobrote doseglo, za ktere bo prosilo — po našim Gospodu Jezusu Kristusu.

Zdaj so prečastitljivi korar in Alojzijanski vodnik gospod Dr. Janez Pogačar pričujoče domačine prav prilično in slovesno nagovorili, rekoč:

Ljubi farmani Ternovske fare! častitljivo slovesnost dans obhajate — sami visoko častiti milostljivi knez in škof so jo s svetim opravilam počastili; visoko častiti blagorodni deželski poglavar, njih prečastiti svetovavci in drugi veliki gospodje so jo s svojo vprichenostjo povelicali — obhajate praznik patrona svoje fare, sv. Janeza Kerstnika, tode — pod milim nebam; le pod majhnim, desiravno lično in svetično sostavljenim šotoram je perpravljen altar, na kterim bodo dans nas milostljivi viši Pastir v čast sv. Janeza Kerstnika dar sv. mase pernesli:

zakaj farna cerkev, ktera se vam je premalo vredna Božje visokosti zdela, leži v razvalinah.

Kralj David, ki je bil za čast Božjo ves unet in perpravljen, samiga sebe in kar je nar lepšiga in nar dražjiga imel, Bogu v dar pernesti, je imel tudi hrepeneče želje, Bogu namest šotora veličastin tempel zidati: pa te gnade ni bil deležin, tačiga daru Bog iz njegovih rok ni hotel; v ponižnosti svojiga raztertiga serca je to imenitno delo svojimu sinu prepustil. Gotovo med mnogoterimi gnadami, s kterimi je Bog kralja Salomona obsul, ta ni bila nar manjši, de je vredin postal, Gospodu nebes in zemlje, kteriga pokrajne sveta ne obsežejo, tempel zidati in slišati zveličavne besede: *Moje oči bodo odperte in moje ušesa obrnjene na molitev tistiga, ki bo na tem kraji molil; — izrolil in posvetil sim ta kraj in moje serce ostane per njem vse dni.*

Glejte, ljubi farmani Ternovski! tudi vaši očetje so čutili, de cerkev, ktero ste pred enimi dnemi poderli, v sredi take farne soseske, kakor je vaša, ni vredno prebivališe za veličastvo večniga kralja; želeli so v pobožnim sercu, svoje spoštovanje do Boga in svojo ljubezen do njega pred svetam in pred vsimi nebeskimi prebivavci s tem pokazati, de bi mu bili častitljivi cerkev sozidali: vender te visoke gnade niso postali deležni, njih dobro in perpravno voljo je Bog za ljubo vzel in jim zdaj zavoljo nje gotovo unkraj sveta svoje usmiljenje skazuje. Vam, ljubi moji! je milost Božja to gnado, to čast odločila, de bote Bogu častitljivi tempel postavili ter v djanji pernesli dar, kteriga so vaši očetje le v sercu darovati bili vredni. Veselite se te gnade, te časti; Bog, ki vas je poklical v očitno poveličanje svojiga imena, vam bo tudi s svojo pomočjo na strani stal, de delo, ki ste ga v njegovim imenu začeli, srečno dokončate.

Glejte tam križ postavljen pred vaše oči! Glejte, to je znamenje zveličanja! To znamenje vam je pokrok, de vam pomoči Božje ne bo manjkalo, ako le časti Božje per svojim delu išete. — Današnje posvečevanje, kakor ste vidili, se je per križi začelo; sej je križani Jezus začetek vsiga, v njem je v začetku Oče vse vstvaril. Ravno ta križani Jezus je pa tudi rast in konec vsiga; zatorej bo tudi rast in konec tega vašiga dela, ki ste ga njemu v čast in hvalo perčeli. Kteri vam je dal začeti, vam bo dal tudi srečno končati.

Že je postavljen in blagoslovljen podložni in vogelni kamen. Naš milostljivi viši Pastir so ravno zdaj blagoslova iz nebes nanj prosili; Gospod ga je izlil na to sveto delo, in ta blagoslov bo per vas ostal, ako ne pozabite, de le Njemu gre čast in de svoje časti nikomur ne prepusti. Podložni kamen, ki so ga dans postavili in blagoslovili, pomeni Kristusa, kteri je vogelni kamen in skala, kakor pravi sv. apostel. Kristus je vogelni kamen in skala, — in veste, ljubi moji! kakšno častitljivo zidanje je nad tem vogelnim kamnam izrastlo. Celo zemljo to zidanje obseže, vsi narodi prebivajo pod njim; nosisjo ga stebri terdni in nepremakljivi, preroki in apostelni in nastopniki apostelnov, sv. Duh ga obdaja s svojim varstvom, de nikdar ne razpade. Ravno tako se bo na tem vogelnim kamnu, ki so ga zdaj blagoslovili, z Božjo pomočjo častitljivo zidanje proti nebu povzdignilo; in kakor v živim tempelnu katoliške cerkve neprenehama studenci gnade in resnice teko, tako tudi v tem zidanem tempelnu, kakor upamo v Gospodu, beseda resnice ne bo utihnila, se studenci gnade ne bo ususil.

Vogelni kamen bode kakor skala v pušavi; Mojzes, mož Božji, je vdaril nanjo s svojo palico in voda je pertekla v obilnosti, in ugasilo si je Izraelsko ljudstvo telesno žejo. Tudi ta kamen, ki je bil zdaj tukej vložen, bo za vas vir žive vode postal; studenci večniga življenja, sveti zakramenti, vam bodo iz te skale tekli, in zajemali bote vseskozi moč svoje duše, jemali bote kelih zveličanja ter klicali v Gospodovo ime; on se vam bo sklicati dal in vaše serce se bo veselilo.

Vogelni kamen, ki so ga dans postavili, pa tudi pomeni trdnost *ene vere in ene ljubezni*, ktera vas ima vse, ljubi farmani Ternovski! v Kristusu skleniti. Današnja slovesnost, kakor vaša živo vero in gorečo ljubezen razodeva, tudi od vašiga terdniga sklepa kaže, de hočete trdni in stanoviti ostati v eni veri in eni ljubezni v Kristusu, Gospodu našim; sej, kakor pravi s. apostol Pavel, *nihče ne more rlošiti druge podloge, zunaj tiste, ki je rlošena, ktera je Jezus Kristus*.

Ako vidimo stare veličastne cerkve iz poprejšnih stoletij, ktere se še zdaj mogočno proti nebu vzdigujejo, kaj nam oznanujejo od kristjanov nekdanjih časov, ki so take dela izpeljali? Oznanujejo nam z močnim glasom, de je v sercih, ki so take dela stvarile, živa vera prebivala, kličejo nam, de so njih misli in želje veselo v nebesa puhtele, ravno kakor častitljive kuple in mogočni zvoniki njih cerkev visoko v nebo kipé; pričujejo nam od njih blaziga duha, kteri se je serčno čez zemeljsko nizkost in minljivost povzdignil in svoje hrepenenje v Boga in nebeske višave obrnjeno imel. Ah, ljubi moji! serce se mi trese, ko berem v zgodbah preteklih časov ter jih vidim popisovati, s kakšnim nadusenjem so verni zlatnino in srebernino, bisere in drage kamne v ozaljšanje novih cerkev pernašali; s kakšno gorečnostjo so kristjani vsaktere starosti in vsakteriga stanu, mladi in stari, visoki in nizki, bogati in ubožni, moški in ženske hiteli skupej voziti in nositi les in kamen, in karkoli je bilo sicer še potreba, tudi z lastnimi rokami perpravljati. To je storila živa vera; in zavoljo te žive vere še dan današnji z začudenjem nanje mislimo, jih hvalimo in povečujemo.

Glejte tudi to zidanje, ki ste ga zdaj perčeli, bo v svoji častitljivosti vašim otrokam in otrok otrokam, vašim vnukam in vnukov vnukam v poznih stoletjih oznanovalo od vaše terdne vere, od vaše unete ljubezni in serčne gorečnosti za hišo Božjo; veličastna cerkev, ktere vogelni kamen je bil dans postavljen, bo tukej stala kakor neminljiv spomin nek vašiga blaziga serca. Delajte tedaj z veseljem zaupanjem in mislite, de, kar bote tukej na altar Božji položili, ne bo nikdar zgubljeno, temuč vam bo obresti perneslo stoterne. In kdo bi mogel nad vašim dobrim in perpravnim serčam dvomiti? Sej je vaša radodarnost in ljubezen za lepoto hiše Božje široko okrog znana; sej so znani bogati darovi, ki jih imate navado vsako leto posebno o godu sv. Janeza Kerstnika, pa tudi o drugih priložnostih v cerkev pernesti: bo li zdaj radodarna roka oterpnela, ko vam je neskončna milost Božja visoko gnado podelila, de Gospodu, svojimu Bogu, večnimu kralju nebes in zemlje, njegovimu veličastvu permerjen tempel zidate? Bog obrača serca človeške kakor potoke voda, zaupajte vanj, veliko dobrih serc vam bo v pospeh vašiga blaziga dela naklonil. Tudi so dans per posvečevanju vogelniga kamna naš milostljivi viši Pastir posebne gnade iz nebes prosili za vse, kteri bodo k izpeljanju tega častitljivega dela

kež perpomogli. Tudi so z vso trumo zbranih duhovnov vam na pomoč poklicali presveto devico, mater Božjo Marijo, sv. Janeza Kerstnika, vse kore zveličanih duhov, vse očake in preroke, vse apostelne, marternike in spoznovavce, vse svete device in udove, vse nebeske prebivavce. Ali take prošnje ne bodo uslišanja najdlje? Pomoč bo prišla, poln gnade je Bog in bogat v svojim usmiljenji. Le to misel si globoko vtisnite v spomin: *Ako Gospod hiše ne zida, delarci delajo zastoj*. Zatorej k Vsigamogočnemu svoje oči in serca vedno obrnjene imejte, de on s svojim blagoslovom čuje nad vašim delam, in ga sebi v čast in vašim dušam k zveličanju izpelje. *Tedej, o Vsigamogočni! te bomo v troji hiši vedno poreličevali*. Amen.

Po sklenjenim ogovoru so milostivi škof pričujoče blagoslovili, in preč. stolni dekan in korar gosp. Zorn so naznanili 40 dni odpustikov pričujočim s pristavkam, de naj za sv. Očeta pobožno molijo. Poslednjič so milostljivi škof masevali v šotoru, in tako je bila sklenjena slovesnost tega dneva, ktero je mična godba s petjem in streljanje primerno spremljevalo. (K. sl.)

Nekaj iz slovenske cerkvene zgodovine.

1. Kteri aposteljni in učenci Jezusovi so prisli do slovenskih strani?

Kaj posebniga ta napis obeta, kar bi že Danica pred ali potlej ne bila na dan prinesla? bo kdo rekel. Je res kaj posebniga, in sicer ne čisto noviga, ampak le iz prahu bukvarne spet na dan prineseniga, in tudi ne samo domisljevaniga. Zakaj pa bi pisatelj tacih sestavkov raji celih bukev ne spisal? bo spet drugi nasprot verjel. Bukve bi se že pisale, ko bi človek imel dosti blaga, in bi se mu nit ne silila v sredi govora utergati, ker je veliko za cerkveno zgodovino na Slovenskim važniga še zakritiga, morebiti še v kakim kotu med prahom hranjeniga; to zlasti velja za krajnsko zemljo, kjer je pisatelj že sam v kratkim času veliko prikritiga našel, pa še veliko več pogreša, zlasti iz srednjiga veka, in iz lutranskiga časa. De ta beseda ni prazna, se lahko vsak prepriča, kdor primeri sestavek „Kirchliche Eintheilung Krains“ v 2. in 3. zvezku zgodovinskiga krajnskiga arkiva, s tem, kar se pri Schönlebbu in Valvazorji najde, ali pa samo „Catalogus Dioecesis Labacensis“ od leta 1854, na koncu, s tem od leta 1853. Zato raj se nekteri važni odlomki po samim slovenskimu ljudstvu v pokušnjo dajejo.

Kteri aposteljni in učenci Jezusovi so tedaj prisli do slovenskih strani?

1. Od sv. Marka pripoveduje staro izročilo, de ga je sv. Peter, prvi zmed aposteljnov, poslal do sloveče Akvileje; to izročilo ni ravno v poznjih časih na dan prišlo, temuč je poterjeno z nepretergano versto Oglejskih škofov, z mnogoterim spričevanjem v djanji svetnikov, z besedo posamskih cerkvenih zborov. V vsih starih imenikih se versta Oglejskih škofov začne s sv. Markam in njegovim učencam sv. Hermagoram: „Pervi škof ali patriarh in oznanovavec vere je bil sv. Marka evangelist“. V življenji sv. Marka (pri Bolandistih XXIV. aprila) je pisano, „de s. Marka evangelist je bil v apostolski službi poslan v Akvilejo, mesto obilno sloveče“. V življenji s. Hermagora (pri Bolandistih XII. julia). „Do rimskiga mesta je potoval s. Peter apostelj, s s. Pavlam aposteljniam vred, in

pripeljala sta seboj s. Marka. Njemu je potem rekel s. Peter: Kaj se tukaj mudiš? Vzdigni se, in pojdi v mesto, ki se imenuje Akvileja, oznanovat besedo Gospodovo. Po tem je sprejel sv. Marka prvi del in palico škofovo, ter nastopil pot, in prišel do rečeniga mesta. In ko je bil sv. Marka ondi nekaj let oznanoval, se je v njegovim srcu želja obudila obličeje s. Petra zopet viditi; izvolil je Hermagora, in ga je pripeljal k pervaku apostelnov v Rim, de bi bil s poklado rok v perviga Akvilejskiga pastirja posvečen. V življenji sv. Domnija, ktero je Hesih, Salonski škof od l. 405 do 428, iz starih spisov sostavljal (pri Farlati Illyricum sacrum tom. I. p. 417): „Ko je sv. Peter po Gospodovim povelji v Rimu svoj stol postavil, je v letu županov ali konsulov Krispina in Tavra (t. j. v letu 44) za vse zahodne dežele oznanovavce Kristusove vere odločil, ter je v Galijo Marciala poslal, Marka pa za Akvilejo v Karnii, in Prosdocima za Patavi namenil, Domniju pa je ukazal iti v Salono, prvo mesto v Dalmaciji. V spisu marternikov ali martirologii Adona, Usuarda in Notkera: „Sv. Marka evangelist je evangelij, kteriga je v Rimu spisal, nar pred v Akvileji oznanoval; in ko je bil ondi vstavil sv. Hermagora, svojiga učenca, je prišel v Egipt. Oglejski škofje so svojo višji duhovsko pravico po navadi operali na to, de je njih stol po začetku stol sv. Marka: to je bilo med drugim spoznano v Mantuanskim zboru od l. 827; tudi cesar Karol Veliki v listu od l. 803 patriarha Oglejskiga imenuje škofa stola s. Marka in s. Hermagora. (Glej tudi de Rubeis mon. Aquilej. tom. I. p. 1—8).

2. Pa tudi apostelj sam, namreč sv. Peter, je na svojim potovanji pri obiskovanji novih vernih čed došel do slovenskih strani. V življenji sv. Klemenca papeža, ktero je pred imenovani Salonski škof spisal iz starih spominkov Salonske, Sardiske, Sirmijanske in tudi Rimske cerkve, iz kteriga se Simon Bengen, Modruški škof, ni bal odlomkov na znanje dati v vesoljnim V. Lateranskim zboru od leta 1513 v pričo zbranih očetov (pri Farlati Illyricum sacrum tom. II. p. 85), je pisano: „Omeniti se mora, kako je bil ta Klemen, Rimljan iz cesarske kervi rojen, od Petra v tovarša na potovanji izvoljen, in je z njim prehodil Judejo in Sirijo, Cilicijo in Bitinijo, Pont in Kapadocijo, Frigijo in Pamfilijo, Jonijo in kraje, ki pričajo od Trojanskih razvalin v Azii. Povzeti se mora verh tega obreh pot ali po evropskih ali po afrikanskih deželah storjena; zakaj v Egipt je došel, in Libijo obiskal, in proti zahodu je obhodil Hispanijo, Galijo, Germanijo, Italijo, mnogo otokov, Grecijo in Ilirijo vso, Venecijo in Istrijo, in Dalmacijo in Panonijo, in Macedonijo in Epir, in Mesijo in Tracijo, in Scitijo in Gecijo to in uno stran Donave.“

Tukaj so očitno imenovane Venecija in Istrija, Panonija in Dalmacija, ktere dežele so več ali manj sedanjih slovenskih strani obsegale, zakaj med Hrusico (Mons Oera, Alpes Juliae) in Snežnikom (Mons Albus) na Notranjskim so se njih meje stikale. Ktere mesta de je apostelj s svojim tovaršem na tej poti zadel, ni posebej zaznamovano; razun Sirmije, kakor Simon Metafrast v razlaganji življenja s. Petra in Pavla piše (pri Bolandistih XXIX. Jun.), „de je namreč sv. Peter iz Rima šel v Sirmijo, in je Epeneta ondi škofa postavil.“ Sicer Metafrast Sirmijo imenuje špansko mesto; pa Bolandisti sami opominjo: Sirmijo v Panonii poznamo,

ne pa v Španii. Ako je apostelj zadel Akvilejo, kar je mogel, ker so se ondi od vsih strani ceste shajale, in potem Sirmijo, se lahko tudi druge mesta uganejo, ker je poglavitna cesta iz Akvileje na Sirmijo šla čez Emono in Petovi, ali pa čez Senijo in Siscijo. Pri vsih teh besedah bi kdo utegnil reči, de je vse le domišljena legenda. Tak naj pomisli, de pametna presodba ali kritika je vse to verjetno spoznala; očetje v Lateranskim zboru niso bili tisti možje, kterim bi bil kdo vsako reč natvesti mogel; Bolandisti so bili za pretresovanje tudi zadosti prebrisani; pa tudi kritični možje sedanje dobe niso taciga kot neverjetniga zametovali, na pr. Muhar v svojih bukvah „das römische Norikum Bd. II.“. Ko bi pa kdo tako kritičen bil, kakor nekteri zgodovinarji, nam na zadnje skoraj nič zgodeb ne ostane, ampak le same basni. (K. sl.)

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Prečastito škofijstvo je 21. rožnika razglasilo, de se bodo letas svete vaje za duhovno 21. vel. serpana popoldne ob petih začele in 25. ravno tega mesca zjutraj ob devetih končale, in sicer pod vodstvom častit. O. Dominika Sartorita, sprednika bosih Karmelitov v Gradcu, ako se bo njegovo slabo zdravje do tega časa popravilo, če ne pa pod vodstvom častit. O. Serapiona Vencelna iz ravno tega reda. Tisti duhovni, kteri žele svetih vaj vdeležiti se, naj se kmalo pri svojim gospod dekanu, tisti pa, ki v Ljubljani prebivajo, v škofijski pisarnici oglasijo, naj sabo prinesejo talar, roket in brevir in naj se 21. vel. serpana kmalo po treh popoldne k visoko častitimu Alojzjanskimu vodništvu podajo, ktero bo vsacimu prebivanje naznanilo, natisnjeni red duhovnih vaj zročilo, po dokončanih vajah pa plačilo za hrano in postrežbo prejemalo.

Iz Dolenskiga. Matija Z. . . . iz Orehovce Šent-Jernejke fare na Dolenskim je bil od sosedovih najet na s. Rešnjiga Telesa dan češnje za prodaj obirati. Mož iz tega in družih vzrokov brez sv. maše doma ostane, zleze ravno med 10. in 11. uro, kadar so drugi verni sv. Rešnje Telo v procesii slovesno spremljevali, na drevo, kamor so ga rudečkaste češnje, kakor Eno prepovedani sad, mikale; ali komaj si jih košarnico nabere, že se mu izpesne ter z višave na tla telebi. — Vsiga pokvečeniga domu prineso, duhovni pastir ga še o pravim času s sv. popotnico previdijo, in danes tudi v zemljo zagernejo, po kterim žena in zapušeni otroci milo jokajo. — Posvečuj zapovedane praznike!

I. O. Lepstanski.

Iz St.-Andreja. Prečast. škofijstvo je 5. rožnika duhovšini dneve mašnikoviga posvečevanja naznanilo, de bi se z lece verni opominovali, goreče moliti, de bi Gospod vrednih mašnikov v svoj vinograd poslal. Letas se 13 bogoslovcov pripravlja, mašnikovo posvečenje prejeti. Subdiakonot se bo delil 25., diakonat 27. in presbiterat 31. prihodnjiga mesca. — Ob enim so milostivi škof in knez duhovnim pastirjem zaukazali vso skerb imeti, de se po zgledu prvih keršanskih časov v cerkvi pri službi Božji moški na moško, in ženske na žensko stran podajo, in so tudi nektore vodila dali, po kterih naj se pri očitnih molitvah duhovni in verni ravnaajo, de bo Božje ime v duhu in resnici česeno in hvaljeno.

Premembe duhovšline.

V Ljubljanski škofii. Prestavljeni so gosp. kaplani: Bl. Petric v Senčur; Juri Zore v Hrenovce; Udabik Župan v Stari Log; Ant. Pibernik je zavoljo bolehnosti dobil privoljenje, za nekoliko časa v pokoj se podati.